

den gezaghebber zulks aan te kondigen. Maar zij waaren daar nog niet meede tevreeden en wilden zoo lang in de loge vertoeven tot den secunde teruggekeerd en de bark voor de loge was. Dat dan geschiede.

Fol. 817r-819r.

(Ondertussen roofden en stalen de Bandjarezen, persten zelfs twee zieken in het hospitaal door de blote kris op hun borst te zetten het weinige dat ze bezaten af, en namen uit het provisiepakhuys van de resident wat van hun gading was. Ze namen uit de wacht twee bajonetten mee en van de smid en timmerman enig gereedschap. Tegen de angstige vrouw van resident Willem Adriaan Palm spraken ze ongepaste taal wat ze wel moest aanhoren. De residenten maakten de brief aan de sultan klaar. [fol. 820] Nadat die aan deze bloeddorstige lieden was overhandigd, lazen ze hem luid aan ieder voor en dreigden dat ze bij iedere overtreding van het beloofde weer terug zouden komen. Maar eer ze wilden vertrekken eisten ze dat de resident zich voor de naleving borg zou stellen. De residenten zeiden dat, als ze een oproerkraaijer verwond of beledigd zouden hebben, ze allemaal vermoord zouden zijn. Het gewone volk riep al “boenoe boenoe”¹, vermoord ze, en was zeer brutaal. Men was gewoon te zwak om zich te verdedigen en kon niet anders concluderen dan dat de dood dreigde. Resident Palm weerlegde in een brief aan de sultan de beschuldigingen, maar klaagde niet over de bezetting van de logie en de beroving. Zo’n besluit liet hij aan de Hoge Regering over. Het dragen van krissen hing samen met de vraag van de sultan [fol. 821] tijdens een jachtpartij met zijn gevolg of, net als onder resident Lodewijk Wilkens de Lile, het gewone volk nog zonder krissen in de logie kwam. Zijn volgelingen hadden geantwoord dat dit niet het geval was, waarop de sultan beval te verbieden dat het gewone volk met krissen in de logie kwam, omdat het geweld zou kunnen plegen. Hij droeg een schrijver en een dienaar van de sjahbandar op dit aan het volk mede te delen. De residenten lieten daar bij de poort van de logie toezicht op houden. Daar de sultan was vergeten dit in zijn brief op te nemen, legde de kiay dipati uit dat de sultan eigenlijk op vreemde handelaars doelde. De uitgaven waren f 12.560 en de inkomsten maar f 3040, zodat het negatieve saldo f 9520 bedroeg. In 1764/65 was dit nog f 14.820, zodat er een verbetering van f 5300 is. Men zal hierover op de gebruikelijk tijd vergaderen en de nodige maatregelen nemen.

TIMOR

[fol. 822] In de brief van 31 december 1765 is al gemeld dat het bestuur op Timor in de gewone en geheime brieven werd bevolen op de klachten tegen wijlen het opgeroepen opperhoofd de nodige maatregelen te nemen en, als er ten onrechte iets was afgenomen, dit terug te geven. Door het overlijden op 3 januari 1766 van het opperhoofd Bartholomeus van Voorst is de verwachting van een spoedige uitvoering niet uitgekomen. De secunde Van Este verontschuldigde zich daarvoor onder een vals voorwendsel en vroeg om nadere instructies. In de vergadering van 2 december j.l., waarin de brieven van het bestuur van 31 mei, 1, 15 en 30 september 1766 zijn behandeld, is daarover, en over de nagelaten goederen en tekorten van Van Voorst, in krachtige termen ongenoegen geuit. Hopelijk hebben de bedreigingen een gunstige uitwerking. [fol. 823] Dat betreft ook de opdrachten in de brief van 31 december 1766 naar Timor. In 1765/66 is met de Jonge Petrus Albertus en de bark Meeuw naar Timor gezonden: 80 gekatoennde deken, 210 neusdoeken, 490 katoenen patholen, wat met een aanrekening van f 1911 en de gestuurde benodigdheden en geschenken een waarde van f 21.201 had. Met een Chinees vaartuig en genoemde scheepjes werd op 1 en 11 juli, en 20 november 1766 naar Batavia teruggebracht: 27622½ lb was, 1322 lb tarwe, 81.000 lb katjang en 120 slaven. Met een pak uniformjassen en broeken en een aanrekening van f 172 samen t.w.v. f 29.240. Wat de huishoudelijke zaken betreft verbaast het dat Van Voorst tussen 1 april en eind december 1765 op goederen ontvangen uit de pakhuizen [fol. 824] f 10.793 schuldig

1 Benoehmen, doden, vermoorden.